

No.	Opmerking Wmo-raad	Reactie
1.	Uit de toelichting namens uw gemeente gegeven op 27 februari 2017 bleek dat het in de onderhavige nota gaat hoe uw gemeente uitvoering zal c.q. zal moeten geven aan de uitvoeringskaders en de richtlijnen ten aanzien van de gegevensverwerking en de privacybescherming binnen het sociale domein. De gemeente zal zich bij de verschillende uitvoeringstaken in het sociaal domein moeten houden aan het daarover gestelde/bepaalde in de Wet bescherming persoonsgegevens. De WMO-raad geeft uw College om voormelde redenen in overweging eenzelfde verzoek om advies en commentaar op deze nota te richten aan de Autoriteit Persoonsgegevens (voorheen het College bescherming persoonsgegevens) te 's-Gravenhage.	<i>In de nota zijn de huidige geldende uitgangspunten voor privacy en gegevensverwerking opgenomen. De Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving. De Privacy-Officer van de NMD-gemeenten heeft meegewerkt aan de totstandkoming van de nota.</i>
2.	Uw College stelt op bladzijde 3 dat in deze nota helderheid wordt verschaft over de positie en de rol van de gemeente waar het gaat om de verwerking van persoonsgegevens. Vooral het uitwisselen van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de taken in het sociaal domein. De nota is richtinggevend voor alle organisaties, professionals en ambtenaren die bij die uitvoering van gemeentelijke taken in het sociaal domein actief betrokken zijn. Het valt de WMO-raad op dat in deze nota in het geheel niet wordt gesproken over de positie van de vrijwilligers en de mantelzorgers. Mogelijk is het standpunt van uw College dat vrijwilligers en mantelzorgers niet betrokken mogen worden bij uitwisseling van privé gegevens van cliënten. De WMO-raad geeft uw College in overweging om in de onderhavige nota een passage op te nemen omtrent de positie van de vrijwilliger en de mantelzorger met betrekking tot de privacybescherming bij de dienstverlening in het sociaal domein.	<i>Mantelzorgers en vrijwilligers zijn belangrijke personen in het netwerk van een inwoner met een zorg- of ondersteuningsvraag. Privacy is een belangrijk onderwerp om ook onder de aandacht te brengen bij vrijwilligersorganisaties. Dit nemen we mee in de vervolgstappen (blz. 5).</i>
3.	Uw College stelt verder op bladzijde 3 onder het kopje Inleiding dat de onderhavige nota ook bedoeld is om de inwoners te informeren over de wijze waarop de gemeente omgaat met privacybescherming bij de dienstverlening in het sociaal domein. Deze omvangrijke nota van 29 bladzijden is in tamelijk juridische taal geschreven, ook het gedeelte waarin het gaat over de rechten van betrokken cliënten. De WMO-raad denkt dat voor veel inwoners en of cliënten deze nota moeilijk te lezen en te begrijpen is. De WMO-raad is van oordeel dat het belangrijk is dat betrokkenen vooraf of tijdens het proces van zorgverlening goed geïnformeerd zullen zijn over deze rechten. De WMO-raad geeft uw College dan ook in overweging om naast de onderhavige notitie voor betrokkenen een begrijpelijke folder te ontwerpen waarin een overzicht van hun rechten wordt opgenomen.	<i>Wij zullen deze suggestie meenemen in de vervolgstappen (blz.5)</i>
4.	Op bladzijde 6 onder het kopje C (Versterking van de positie van de inwoner) wordt in het laatste bolletje door uw College gerept over “als bedoeld in art. 8 lid 1.” De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage voor de duidelijkheid nader te duiden in die zin dat aldaar wordt vermeld “als bedoeld in art. 8 lid 1 van de	<i>Gewijzigd.</i>

	Algemene verordening Gegevensbescherming.”	
5.	Op bladzijde 7 onder het kopje D (Onderscheid tussen statusinformatie en inhoudelijke dossiers) stelt uw College in de eerste zin: “De meeste gegevens.....alleen de betreffende medewerker sociaal team heeft daar toegang toe.” De WMO-raad geeft uw College in overweging deze zin aan te vullen in dier voege dat deze zin zal luiden: “De meeste gegevens.....alleen de betreffende daartoe geautoriseerde medewerker sociaal team heeft toegang tot deze dossiers. Bij ontstentenis of afwezigheid van voornoemde medewerker heeft diens daartoe aangewezen en geautoriseerde plaatsvervanger uit het sociaal team toegang tot de dossiers.”	<i>Wij hebben de zin aangepast. Het uitgangspunt is dat het dossier inzichtelijk is voor de medewerkers van het sociaal domein van de gemeente Aa en Hunze.</i>
6.	Naar aanleiding van het door uw College gestelde op bladzijde 7 onder het kopje E (Gegevensverwerking is afwegingsmomenten) merkt de WMO-raad op Dat onder de term “Gegevensverwerking” tevens wordt verstaan “het uitwisselen van (persoons)gegevens”. Dit zijn dit echter twee verschillende termen. Gegevensverwerking staat voor het gebruiken van gegevens voor het vormen van een dossier en met het uitwisselen van gegevens wordt bedoeld dat de gegevens van de ene organisatie aan de andere organisatie worden gegeven ter informatie en gebruik. Naar de mening van de WMO-raad verdient het aanbeveling om die begrippen expliciet te benoemen.	<i>Nee, conform de uitgangspunten van de Wbp is gegevensverwerking allesomvattend.</i>
7.	Op bladzijde 7 onder het kopje F (Ruimte om te leren) stelt uw College in de eerste zin: “De praktijk is volop in beweging. Niet alles is vooraf dicht te timmeren dan wel, je moet niet alles vooraf willen dicht timmeren.” De WMO-raad acht deze passage niet begrijpelijk. De WMO-raad meent, dat gelet op grond van de hieromtrent geldende wetgeving, alles wat je vooraf kunt dicht timmeren ook moet dicht timmeren	<i>Deze opmerking heeft betrekking op de relatie tussen inwoner en professional. Zoals ook in paragraaf 4.2 is vermeld staat de ondersteuning van de inwoner centraal. Hierbij hanteren wij het principe ‘Praat met en niet over de inwoner’. De situaties binnen het sociaal domein zijn zeer divers en vragen om een maatwerk aanpak. Uiteraard met in achtneming van de uitgangspunten zoals vermeld in de nota.</i>
8.	Naar aanleiding van het kopje A op bladzijde 9 (Gezondheid en veiligheid van in gevaar (art 8d van Wpb) merkt de WMO-raad dat uw College daar beter kan spreken van artikel 8 onder d van de Wpb. Artikel 8d Wpb bestaat namelijk niet.	<i>Gewijzigd.</i>
9.	Naar aanleiding van het kopje D op bladzijde 9 (Bemoeizorg) merkt de WMO-raad op dat het in de derde regel gebezigde woord “Geïnformeerd” dient te worden vervangen door het woord “geïnformeerd”.	<i>Gewijzigd.</i>
10.	Op bladzijde 9 onder het kopje B (Strafbare feiten of vermoedens) stelt uw College dat in eerste instantie de professional dat aan de inwoner zelf dient voor te leggen	<i>In de praktijk is er vaak sprake van een collegiale consultatie. Met deze formulering willen wij</i>

	(confronteren). De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage te wijzigen in dier voege: "In eerste instantie dient de professional dit voor te leggen aan zijn/haar leidinggevende, die advies uitbrengt hoe hierop te reageren. De betreffende inwoners wordt daarna over de voortgang geïnformeerd."	<i>echter de ruimte bieden voor de professionals om in situaties waar nodig ook direct te kunnen handelen.</i>
11.	Op bladzijde 11 onder het kopje 3.6 (Toegankelijkheid van informatie, beveiliging) hanteert uw College in de 9 ^e en 10 ^e regel de zin: "Waarbij aparte bestanden.....op basis van autorisaties". Naar het oordeel van de WMO-raad is deze passage wel heel erg vaag. De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage nader te concretiseren c.q. specifiekere toe te lichten.	<i>Tekst is aangevuld.</i>
12.	In het zelfde kopje hanteert uw College in de laatste alinea de zin: "Van de ketenpartijen waarmee wij samenwerken, verwacht wij dat zij dezelfde eisen stellen aan beveiliging als hierboven aangegeven, waar het gaat om de verwerking van de cliëntgegevens in hun systemen." De WMO-raad acht deze zin enigszins vrijblijvend geformuleerd. Wordt er bijvoorbeeld ook vooraf gecheckt dat die eisen worden gesteld? De WMO-raad geeft uw College in overweging deze passage nader te concretiseren c.q. specifiekere toe te lichten. Het in de eerste regel gebezigde woord "verwacht" dient te worden vervangen door het woord "verwachten".	<i>De eisen met betrekking tot privacy en gegevensverwerking zijn in het aanbestedingsdocument met aanbieders opgenomen. Daarnaast zal de komende tijd ingezet worden om afspraken te maken met aanbieders over bewerkersovereenkomsten ten behoeve van gegevensuitwisseling.</i> <i>Tekstuele opmerking is verwerkt.</i>
13.	In Bijlage 1 Convenant met ketenpartners op bladzijde 13 hanteert uw College in de 2 ^e alinea de zin: "Een convenant kan er zijn voor.....-zoals overlastgevende jongeren,Veiligheidshuis." De WMO-raad geeft uw College in overweging in deze zin de woorden "overlastgevende jongeren" te vervangen door de woorden "overlastgevende inwoners".	<i>Gewijzigd.</i>
14.	In Bijlage 2 (Wettelijk kader) geeft uw College onder het kopje Jeugdwet op bladzijde 16 een uiteenzetting over de toestemming voor jeugdhulpverlening en dossiervoering. De WMO-raad plaatst hierbij de volgende kanttekeningen: In de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst staan aparte richtlijnen vermeld voor het uitwisselen van gegevens en het geven van toestemming als het betreft minderjarigen. Volgens het Nederlandse recht staan kinderen tot 19 jaar onder het gezag van hun ouders of voogd. Tot de leeftijd van 12 jaar is het voor het kind niet mogelijk om zelf inspraak te hebben over het uitwisselen van gegevens. Naar de mening van de WMO-raad verdient het aanbeveling ook de onderstaande artikelen van het BW in bijlage 2 op te nemen, te weten: - Art.7:447 BW: Vanaf 16 jaar is het kind bekwaam tot het geven van toestemming voor het uitwisselen van gegevens en/of het sluiten van een behandelingsovereenkomst. - Art.7:450 BW: In de leeftijd van 12-16 jaar kan het kind zelf toestemming geven maar is tevens de toestemming van de ouders of voogd vereist voor het uitwisselen van gegevens	<i>In de bijlage verwijzen wij naast de Jeugdwet ook naar de Wgbo (Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst). De uitgangspunten in deze wet worden derhalve gehanteerd.</i>

	en/of het sluiten van een behandelingsovereenkomst. - Art.7:465 BW: Dit artikel vermeldt de verplichtingen van de hulpverleners. - Art 7:466 BW: Dit artikel vermeldt de onverwijlde uitvoering als er geen toestemming is gegeven.	
15.	Op bladzijde 15, spreekt uw College over “het Autoriteit persoonsgegevens (CBP)”. in plaats van “de Autoriteit persoonsgegevens”. Op bladzijden 16 (1 keer) en 17 (3 keer) spreekt uw College over “het Autoriteit” in plaats van “de Autoriteit”.	<i>Gewijzigd.</i>
16.	Naar aanleiding van het kopje D op bladzijde 9 (Bemoeizorg) merkt de WMO-raad op dat het in de derde regel gebezigde woord “Geïnformeerd” dient te worden vervangen door het woord “geïnformeerd”.	<i>Gewijzigd.</i>
17.	Naar aanleiding van het gestelde op bladzijde 26 in Bijlage 3 (Handreiking voor het verwerking van persoonsgegevens in het sociaal domein) onder het kopje Toestemming geeft de WMO-raad uw College in overweging om de toestemming schriftelijk te laten geschieden, zodat men alsdan hiervan een bewijs heeft, als er hierover een onduidelijkheid of een meningsverschil zou ontstaan. Het ontgaat de WMO-raad dat dit een situatie zou creëren die niet transparant zou zijn en dat de cliënt dan geen zicht meer zou hebben over de verwerking van zijn gegevens. De hoofdregel is dat de betrokkene wordt geïnformeerd over het delen van informatie met derden en daarvoor zijn of haar toestemming geeft. Van belang is dat de toestemming vrijwillig wordt gegeven en voldoende specifiek is. Er wordt alleen afgeweken van de hoofdregel in uitzonderingsgevallen zoals omschreven in artikel 43 Wet bescherming persoonsgegevens. De WMO-raad geeft uw College in overweging om ook de wettekst van art. 43 Wbp in de onderhavige nota privacybeleid op te nemen.	<i>De Autoriteit Persoonsgegevens heeft in zijn uitgebracht onderzoeksrapport aangeven (april 2016) dat men in het sociaal domein terughoudend moet zijn met het gebruik van toestemming als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens. Vanwege de afhankelijkheidsrelatie tussen gemeente en burger is er immers vrijwel nooit voldoende vrijheid voor het verlenen van een dergelijke toestemming. Dat zal zeker zo zijn als de gegevensverwerking noodzakelijk is voor het toekennen van een voorziening.</i> <i>Verder verwijzen wij naar de definitie van ondubbelzinnige toestemming (artikel 8 onder a en artikel 23 Wbp)</i>
18.	De WMO-raad geeft uw College bovendien in overweging om ook de wettekst van art. 9 Wbp in de onderhavige nota privacybeleid op te nemen. Dit artikel vermeldt het niet verder verwerken van persoonsgegevens op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.	<i>Uitgangspunt is opgenomen in de huidige nota. Bladzijde 8 onder 4.2.</i>
19.	De WMO-raad geeft uw College tenslotte nog in overweging een passage in de onderhavige nota op te nemen in de gevallen waarin zaken niet soepel zullen lopen, te weten: Respect; Indien de hulpverlener, professional of vrijwilliger, werkt vanuit de grondhouding dat met respect met mensen wordt omgegaan, zal hij/zij als vanzelf uiterst zorgvuldig omgaan met de privacy van deze mensen. Zorgmijders; Onder de zorgmijders zullen mensen zijn die in een eerder stadium, soms lang geleden, hulp hebben gezocht en dat daarbij het één en ander mis is gegaan, zoals het niet	<i>Het belang van respect in de relatie tussen de professional en de inwoner onderschrijven wij. Aandacht voor de specifieke aanpak met betrekking zorgmijders tevens ook. De principes die wij hanteren in de notitie: ‘Praat met en niet over de inwoner’ en “de optimale ondersteuning</i>

	helder krijgen van de hulpvraag is bijvoorbeeld niet gelukt de hulpvraag helder te krijgen, of dat de geboden hulp niet aansloot bij de persoonlijke situatie. Dit zijn zaken waar pas de laatste jaren meer aandacht aan wordt geschonken. De betreffende persoon in kwestie voelde zich echter niet geholpen met de geboden hulp, en wil nu niets meer met hulpverlening te maken hebben. Het opvragen van gegevens kan in een dergelijk geval averechts werken. Beter is het om in die gevallen te zetten op het herstel van vertrouwen. De WMO-raad meent dat niet een bak argumenten over de persoon in kwestie moet worden uitgestort om te bewijzen dat deze een probleem heeft, maar de hulpverlener kan in dit soort zaken beter open vragen stellen. Wellicht krijg je dan als hulpverlener alle opgekropte (vermeende) grieven tegen de hulpverlening over je heen. Eén en ander zal door de hulpverlening als niet plezierig wordt ervaren, maar als hulpverlener moet je daar mee om kunnen gaan en het kan een opening geven voor de gewenste en passende hulp.	<i>van de inwoner is leidend in plaats van het systeem” sluiten naar ons inziens voldoende aan bij de gemaakte overwegingen.</i>
--	--	---